

CIVILINĖ TEISĖ

MOKOMOJI MEDŽIAGA
2020 m.

Pagrindinis šalies įstatymas, reglamentuojantis asmenų turtinius santykius ir su šiais santykiais susijusius asmeninius neturtinius santykius, taip pat šeimos santykius - Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (CK)

<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.8A39C83848CB/XmJgbEJJPg>

Į kokius CK straipsnius būtina atkreipti dėmesį, nurodyta mokomojoje medžiagoje

Parengė: MRTM Privatinės teisės institutas

Doc. dr. Lina Novikovienė
Prof. dr. Inga Kudinavičiūtė-Michailovienė
Doktorantė Ieva Barauskaitė

Kiekvienas žmogus nuo pat gimimo iki mirties yra civilinės teisės reglamentuojamų (veikiamų) santykių dalyvis.

Tik ką gimusį vaiką su savo tėvais ir kitais giminaičiais sieja **šeimos** santykiai.

Kaip savininkas ir visuomenės narys žmogus yra **nuosavybės** santykių dalyvis.

Taip pat žmonės **sudaro įvairias sutartis** (perka / parduoda, dovanoja / gauna dovanas, nuomoja daiktus, atlieka darbus pagal sutartį kitiems asmenims / susitaria su kitais asmenimis, kad šie jiems atliktų reikalingus darbus / suteiktų paslaugas).

Mirus žmogui, jo turtas pereina kitiems asmenims **paveldėjimo** tvarka.

Civilinė teisė - tai teisės šaka, kuri reglamentuoja (veikia) **laisvų** ir **vienas kitam teisiškai nepavaldžių asmenų** tarpusavio santykius.

ASMENYS KAIP CIVILINĖS TEISĖS SUBJEKTAI

Žmonės, dalyvaujantys civiliniuose santykiuose kaip atskiri privatūs asmenys, vadinami **fiziniais asmenimis**.

Teisės nustatyta tvarka organizuotos žmonių grupės ar kolektyvai, kaip civilinių santykių dalyviai, vadinami **juridiniais asmenimis**.

FIZINIO ASMENS SAMPRATA – tai teisinė kategorija, kurios negalima priešinti žmogui, bet negalima ir tapatinti su žmogaus sąvoka. Žmogus yra biologinė ir socialinė būtybė.

Fizinis asmuo yra teisių ir pareigų turėtojas, civilinių teisinių santykių subjektas. Šią teisinę savybę žmogui suteikia teisė. Antai, senovėje buvo vergų, kurie nebuvo laikomi teisės subjektais, o vertinti kaip daiktai. Tokia prekyba laikyta teisėta.

Fizinis asmuo – tai žmogus, kuris pats ar per atstovus pagal įstatymą (pvz., išduodamas įgaliojimą, ar dėl įvykių (pvz. palikėjo mirties) turi ir gali įgyti teisių ir pareigų.

Fizinis asmuo gali teises įgyvendinti, o pareigas vykdyti pats arba tai padaro (jeigu jis negali) jo atstovai pagal įstatymą (pvz. už nepilnamečius iki 14 m. vykdo tėvai ar globėjai, tad, jeigu tokio amžiaus nepilnametis sugadins mokyklos turtą, atsakyti civiline tvarka ir atlyginti žalą turės tėvai ar globėjai),

Fizinio asmens ir piliečio sąvokos nėra tapačios. Piliečiai yra žmonės, turintys atitinkamos valstybės pilietybę (pvz. Lietuvos Respublikos). Pilietybė lemia žmogaus santykį su valstybe, nesvarbu kur jis yra. Fizinio asmens sąvoka – platesnė, kadangi apima ne tik Lietuvos Respublikos piliečius, bet ir kitų šalių piliečius bei asmenis be pilietybės.

- **teisė į vardą** (CK 2.20 str., 2.21 str.) – ši teisė apima teisę į pavardę, vardą (vardus) ir pseudonimą. Neleidžiama įgyti teisių ir pareigų prisidengiant kito asmens vardu. Fizinis asmuo turi teisę naudoti savo pilną ar sutrumpintą vardą (vardus) ir reikalauti iš kitų asmenų nesinaudoti ir neveikti jo vardu be leidimo;
- **teisė į atvaizdą** (CK 2.22 str.) - fizinio asmens nuotrauka (jos dalis), portretas ar kitoks atvaizdas gali būti atgaminami, parduodami, demonstruojami, spausdinami, taip pat pats asmuo gali būti fotografuojamas tik jo sutikimu. Po asmens mirties tokį sutikimą gali duoti jo sutuoktinis, tėvai ar vaikai;
- **teisė į privatų gyvenimą ir jo slaptumą** (CK 2.23 str.) - fizinio asmens privatus gyvenimas neliečiamas;
- **asmens garbės ir orumo gynimas** (CK 2.24 str.);
- **teisė į kūno neliečiamumą ir vientisumą** (CK 2.25 str.) – fizinis asmuo yra neliečiamas;
- **neleistinumas apriboti fizinio asmens laisvę** (CK 2.26 str.);
- **teisė pasikeisti lytį** (CK 2.27 str.) – teisė medicininiu būdu pakeisti savo lytį, jeigu tai mediciniškai įmanoma.

Civilinis teisnumas

Galėjimas turėti civilines teises ir pareigas pripažįstamas visiems fiziniams asmenims (CK 2.1 str.), kad ir kokio amžiaus ar socialinės padėties jis bebūtų. Teisnumas - visuotina ir lygi visų galimybė turėti teises ir pareigas. Fizinio asmens civilinis teisnumas atsiranda asmens gimimo momentu ir išnyksta, jam mirus (CK 2.2 str.). Teisnumas įgyjamas nepriklausomai nuo jo turėtojo valios ir neatskiriamas nuo asmens.

Fizinio asmens gimimo ir mirties momentas

Fizinio asmens gimimo momentu pripažįstamas pirmas savarankiškas naujagimio įkvėpimas.

Fizinio asmens mirties momentu pripažįstamas jo kraujotakos ir kvėpavimo negrįžtamas nutrūkimas arba jo smegenų visų funkcijų visiškai ir negrįžtamas nutrūkimas.

Civilinis veiksnumas

Asmens galėjimas savo veiksmais įgyti civilines teises ir susikurti civilines pareigas visiškai atsiranda, kai asmuo sulaukia pilnametystės, t. y. kai jam sueina 18 metų (CK 2.5 str.), taip pat nepilnamečiui sudarius santuoką (ir jeigu vėliau ši santuoka nutraukiama ar pripažįstama negaliojančia dėl priežasčių, nesusijusių su santuokiniu amžiumi, nepilnametis įgyto visiško veiksnumo nenustoja (CK 2.5 str. 2 d.) arba asmenį teismui pripažinus visiškai veiksniu (emancipacija), jeigu yra pakankamas pagrindas leisti jam savarankiškai įgyvendinti visas civilines teises ar vykdyti pareigas (CK 2.9 str.).

Pagal veiksnumą skiriamos tokios fizinių asmenų grupės:

- 1) fiziniai asmenys, turintys visišką veiksnumą;
- 2) nepilnamečiai iki 14 metų (CK 2.7 str.);
- 3) nepilnamečiai nuo 14 iki 18 metų (CK 2.8 str.);
- 4) fiziniai asmenys, kurių veiksnumas yra apribotas teismo sprendimu (CK 2.11 str.);
- 5) fiziniai asmenys, pripažinti neveiksniais teismo sprendimu (CK 2.10 str.).

VAIKŲ IR TĖVŲ TARPUSAVIO SANTYKIAI

Tėvų teisė ir pareiga – auklėti savo vaikus dorais žmonėmis ir ištikimais piliečiais, iki pilnametystės juos išlaikyti

(Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 str. 6d.)

Tėvams arba kitiems vaiką auklėjantiems asmenims tenka didžiausia atsakomybė už gyvenimo sąlygų, būtinų vaikui vystytis, sudarymą pagal jų sugebėjimus ir finansines galimybes (Vaiko teisių konvencija 27 str. 2 d.)

Tėvų pareigos savo vaikams **yra vienodos** ir jos nesikeičia tėvams pradėjus gyventi skyrium ar nutraukus santuoką.

Tėvas ar motina, negyvenantys kartu su vaiku, turi teisę gauti informaciją apie vaiką iš visų auklėjimo, ugdymo, gydymo, vaiko teisių apsaugos ir kitų įstaigų bei institucijų, kurios turi ryšį su jo vaiku (CK 3.170 str. 5 d.)

Vaikas turi teisę į nuosavybę, kurią saugo ir gina Konstitucija ir įstatymai (Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas 17 str.).

Vaikai iki pilnametystės ar emancipacijos (visiško veiksnumo) yra tėvų prižiūrimi.

Jei vaikas mano, kad tėvai pažeidinėja jo teises, jis turi teisę savarankiškai kreiptis gynybos į vaiko teisių apsaugos instituciją, o nuo keturiolikos metų – ir į teismą (CK 3.164 str.). Vaiko teisių konvencijos tekstas griežtai nenustato būtinų išklausymo formos (gali būti tiesiogiai ar per atstovą).

Teismas, nagrinėdamas ginčus dėl vaikų, privalo išklausti vaiką, sugebantį išreikšti savo pažiūras, ir išsiaiškinti vaiko norus. **Vaiko teisės būti išklausytam principas - fundamentalus, bet neabsoliutus.**

CPK 380 str. - ... vaiko, kuriam yra suėję keturiolika metų, pareiškimas apie sutikimą ar nesutikimą su ieškiniu, turi būti išreikštas raštu arba įrašytas į teismo posėdžio protokolą.

Vaikas, kurio tėvai gyvena skyrium, turi teisę nuolat ir tiesiogiai bendrauti su abiem tėvais, nesvarbu, kur tėvai gyvena (CK 3.170 str.).

Vaikas negali būti išskirtas su tėvais, išskyrus atvejus, kai vaiko teisių apsaugą užtikrinančios institucijos, vadovaudamosi teismo sprendimu ir įstatymais, atitinkama tvarka nustato, kad toks atskyrimas yra būtinas vaiko interesams. (Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas 12 str. 3d.)

O kaip formuluojama Vaiko teisė būti išklausytam
Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme?

TÈVŲ PAREIGA MATERIALIAI IŠLAIKYTI SAVO VAIKUS (CK 3.192 -3.204 str.)

Materialinį išlaikymą savo nepilnamečiams vaikams privalo teikti abu tėvai proporcingai savo turtinei padėčiai, nesvarbu, ar tėvai yra nesudarę santuokos, gyvena sudarę santuoką, ar esantys išsituokę.

Tėvų pareiga materialiai išlaikyti savo vaiką nepasibaigia jam sulaukus pilnametystės, **jeigu** vaikas mokosi vidurinėje mokykloje ir jam tuo tikslu yra reikalinga parama.

Teismai, nustatydami vaikui reikalingą išlaikymo dydį, turi vertinti ne tik vaiko poreikius, jų tenkinimo sąlygas, bet ir tėvo, motinos galimybes tuos poreikius tenkinti.

Tėvų pareiga išlaikyti savo vaikus yra **lygi**, tačiau abu tėvai išlaikymą privalo teikti **proporcingai** savo turtinei padėčiai.

Išlaikymas yra skiriamas užtikrinti vaikui reikalingas gyvenimo ir vystymosi sąlygas, o jo dydis nustatomas proporcingai pagal tėvų turimas ir galimas turėti galimybes. Išlaikymo dydis nustatomas kiekvienu atveju **individualiai**.

Kartu su fiziniais asmenimis civilinėje apyvartoje dalyvauja ir **juridiniai asmenys** - savo pavadinimą turinti įmonė, įstaiga ar organizacija, kuri gali savo vardu įgyti ir turėti teises bei pareigas, būti ieškovu ar atsakovu teisme (CK 2.33 str.)

Juridiniai asmenys skirstomi į **viešuosius** ir **privačiuosius**.

Viešieji juridiniai asmenys yra valstybės ar savivaldybės, jų institucijų arba kitų asmenų, nesiekiančių naudoti sau, įsteigti juridiniai asmenys, kurių tikslas – tenkinti viešuosius interesus (valstybės ir savivaldybės įmonės, valstybės ir savivaldybės įstaigos, viešosios įstaigos, religinės bendruomenės ir t. t.). Steigiami nesiekiančių sau naudoti steigėjų.

Privatieji juridiniai asmenys yra juridiniai asmenys, kurių tikslas – tenkinti privačius interesus. Privačių asmenų tikslas – materialios naudoti sukūrimas juridinio asmens dalyviams, valdymo organams ar kitoms glaudžiai susijusioms interesų grupėms.

TERMINAI CIVILINĖJE TEISĖJE

Įstatymų ar sandorių nustatytas arba teismo paskiriamas terminas nurodomas kalendorine data arba nurodomas metais, mėnesiais, savaitėmis, dienomis ar valandomis skaičiuojamas laikas. Terminas gali būti apibrėžiamas taip pat ir nurodant įvykį, kuris neišvengiamai turi įvykti.

Terminas prasideda rytojaus dieną nuo nulio valandų nulio minučių po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita.

Metais / mėnesiais/ savaitėmis skaičiuojamas terminas pasibaigia atitinkamą paskutinių termino metų mėnesį /atitinkamai termino paskutinio mėnesio dieną / atitinkamai paskutinės termino savaitės dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulio minučių.

Jeigu metais ar mėnesiais skaičiuojamo termino pabaiga tenka mėnesiui, kuris atitinkamos dienos neturi, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną.

Oficialių švenčių ir ne darbo dienos (šeštadieniai ir sekmadieniai) įskaitomos į terminą. Jeigu paskutinė termino diena tenka ne darbo ar oficialios šventės dienai, termino pabaigos diena laikoma po jos einanti darbo diena.

Sutartis - yra dviejų ar daugiau **asmenų susitarimas sukurti, pakeisti ar nutraukti civilinius teisinius santykius**, kai įsipareigojama atlikti tam tikrus veiksmus (ar susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų atlikimo).

Sutarties elementai, kurių pakanka sutarties galiojimui, yra **veiksnių šalių susitarimas**, o įstatymų nustatytais atvejais – **ir sutarties forma**, t. y. tam tikrais atvejais sutarties šalims nepakanka žodžiu susitarti, o turi būti laikomasi įstatyme numatytos sutarties formos (paprastos rašytinės ar notarinės). Nesilaikius notarinės sutarties formos sutartis laikoma negaliojančia ir nesukeliančia jokių teisinių pasekmių.

Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. Sutartis įpareigoja atlikti tai, kas joje numatyta.

Draudžiama versti kitą asmenį sudaryti sutartį, išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas sudaryti sutartį.

KAIP GALI BŪTI SUDAROMI SANDORIAI

- žodžiu

gali būti sudaromos visos sutartys, kurioms įstatymai ar šalių susitarimas nenustato paprastos rašytinės formos;

- raštu

CK 1.73 straipsnyje pateikiamas bendras sąrašas sutarčių, kurios privalomai turi būti sudaromos paprasta rašytine forma.

Rašytinės formos sandoriai sudaromi surašant vieną dokumentą, pasirašomą visų sandorio šalių, arba šalims apsikeičiant atskirais dokumentais. Rašytinės formos dokumentui prilyginami šalių pasirašyti dokumentai, perduoti telegrafinio, faksimilinio ryšio ar kitokiais telekomunikacijų galiniais įrenginiais, jeigu yra užtikrinta teksto apsauga ir galima identifikuoti parašą. Įstatymų reikalaujamos paprastos rašytinės formos nesilaikymas atima iš šalių teisę, kai kyla ginčas dėl sandorio sudarymo ar jo įvykdymo fakto, remtis liudytojų parodymais šį faktą įrodyti, o įstatymuose įsakmiai nurodytais atvejais sandorį daro negaliojantį

Kai kurioms sutartims įstatymas nustato privalomą rašytinę **notarinę formą** (CK 1.74 str.). Įstatymų reikalaujamos notarinės formos nesilaikymas sandorį daro negaliojantį.

- **konkliudentiniais veiksmais** (CK 1.71 str. 2 d.).

Tylėjimas laikomas asmens valios išraiškos forma tik įstatymų ar sandorio šalių susitarimo numatytais atvejais.

ATSTOVAVIMO REIKŠMĖ

Asmenys ne visada gali sandorius sudaryti asmeniškai, nes:

- Teisinės kliūtys: neturi veiksnumo (nepilnamečiai, neveiksnūs asmenys);
- Faktinio pobūdžio kliūtys: ligos, ilgalaikės komandiruotės, didelis užimtumas, teisinio išprusimo stoka, kt.
- Verslo santykiuose asmeninis sandorių sudarymas praktiškai neįgyvendinamas
- padeda efektyviai/realiai įgyvendinti ir ginti grupės asmenų interesus.

LR CK 2.132 straipsnis. Sandorių sudarymas per atstovus

Asmenys turi teisę sudaryti sandorius per atstovus, išskyrus tuos sandorius, kurie dėl savo pobūdžio gali būti asmenų sudaromi tikrai asmeniškai, ir kitokius įstatymų nurodytus sandorius.

Taigi, kai sandorį atstovaujamojo vardu sudaro atstovas, laikydamasis prieš tai nurodytų sąlygų (atskleisdamas atstovavimo faktą ir veikdamas neišeinant už suteiktų teisių ribų), atstovaujamajam atsiranda tokių pačių padarinių, kaip ir tuo atveju, jeigu sandorį jis sudarytų pats asmeniškai. **Atstovui suteiktų teisių apimtis, kaip ir atstovavimo faktas, būti aiškiai išreikšti** – nustatyti įgaliojime (kai atstovaujama sandorio pagrindu), kituose atstovavimo faktą patvirtinančiuose dokumentuose (kai atstovaujama įstatymų, teismo sprendimo ar administracinio akto pagrindu) arba numanomi – suprantama iš konkrečių aplinkybių, kuriomis atstovas veikia (pardavėjas mažmeninėje prekyboje, kasininkas ir pan.) (CK 2.133 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2012 m. kovo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-102/2012

Atstovavimo atveju už civilinių teisinių santykių subjektus sandorius sudaro kiti asmenys. Vieno asmens (atstovo) sudarytas sandoris kito asmens (atstovaujamojo) vardu, atskleidžiant atstovavimo faktą ir neviršijant suteiktų teisių, tiesiogiai sukuria, pakeičia ir panaikina atstovaujamojo civilines teises ir pareigas (CK 2.133 straipsnio 1 dalis). Taigi, kai sandorį atstovaujamojo vardu sudaro atstovas, laikydamasis prieš tai nurodytų sąlygų (atskleisdamas atstovavimo faktą ir veikdamas neišeinant už suteiktų teisių ribų), **atstovaujamajam atsiranda tokių pačių padarinių, kaip ir tuo atveju, jeigu sandorį jis sudarytų pats asmeniškai.**

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2016 m. lapkričio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-472-687/2016

Kas gali būti atstovu?

Atstovai gali būti tiek veiksnūs fiziniai asmenys, tiek ir juridiniai juridiniai asmenys (LR CK 2.132 straipsnis).

Kada atstovavimas negalimas?

Neleidžiama sudaryti sandorio per atstovą, jeigu to pobūdžio sandorį kaip to sandorio šalis gali sudaryti tik asmeniškai pats fizinis asmuo (LR CK 1.70 straipsnis). Pvz., parašyti kūrinį, nutapyti pagal užsakymą paveikslą ir pan.

Įgaliojimu laikomas rašytinis dokumentas, asmens (įgaliotojo) duodamas kitam asmeniui (įgaliotiniui) atstovauti įgaliotojui nustatant ir palaikant santykius su trečiaisiais asmenimis.

Taigi, įgaliojime nurodomos atstovui (įgaliotiniui) suteiktos teisės (įgaliojimai) veikti atstovaujamojo (įgaliotojo) vardu.

Jeigu terminas įgaliojime nenurodytas, tai įgaliojimas galioja **vienerius** metus nuo jo sudarymo dienos. Notaro patvirtintas veiksmams atlikti užsienyje skirtas įgaliojimas, kuriame nenurodytas galiojimo laikas, galioja, **kol jį panaikina įgaliojimą išdavęs asmuo. Įgaliojimas, kuriame nenurodyta sudarymo data, negalioja.**

Įgaliojimui įstatymų leidėjas nustatė bendrąją taisyklę, kad įgaliojimui, kaip sandoriui, nustatoma paprasta rašytinė forma ir tik CK 2.138 straipsnyje nurodytais atvejais įgaliojimas turi būti patvirtintas notaro.

Nuosavybės teisė – tai teisė savo nuožiūra, nepažeidžiant įstatymų ir kitų asmenų teisių ir interesų, valdyti, naudoti nuosavybės teisės objektą ir juo disponuoti.

Daikto (turto) įgijėjas nuosavybės teisę į daiktus (turtą) įgyja nuo jų perdavimo įgijėjui momento, jeigu įstatymai ar sutartis nenustato ko kita. Teisė į meno, mokslo ir literatūros kūrinius atsiranda nuo to momento, kai paduodama paraiška juos įregistruoti viešame registre dienos. Nuosavybės neliečiamumo principo pažeidimu nelaikoma, jeigu vienam asmeniui priklausančia nuosavybe kitas asmuo naudojasi su savininko sutikimu.

Disponavimo teisė – galėjimas daiktą (turtą) perleisti tretiesiems asmenims, t. y. parduoti, įkeisti, bet kaip kitaip suvaržyti.

Bešeimininkiu daiktu laikomas daiktas, kuris neturi savininko arba kurio savininkas nežinomas. Kilnojamaisiais bešeimininkiais daiktais gali būti gyvūnai, negyvi kilnojamieji daiktai, kurie niekam dar nepriklausė arba kurių savininkas atsisakė, arba kuriuos pametė ar paslėpė (radinys), tarp jų ir **lobis**.

Lobis – tai žemėje užkasti ar kitaip paslėpti pinigai arba vertingi daiktai, kurių savininkas negali būti nustatytas dažniausiai dėl to, kad praėjo daug laiko nuo jų užkasimo.

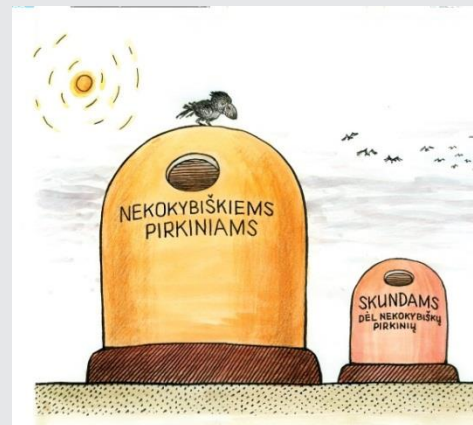
Nuosavoje žemėje ar kitame nuosavybės teise radusiam asmeniui priklausančiame daikte rastas lobis tampa jį radusio asmens nuosavybe.

Svetimoje žemėje ar kitame svetimame daikte ieškoti lobio draudžiama. Pažeidęs šią nuostatą asmuo negauna jokios rasto lobio dalies, ir visas rastas lobis tenka žemės ar kito daikto, kuriame buvo rastas lobis, savininkui. Asmuo, kuris rado lobį svetimoje žemėje ar kitame svetimame daikte atsitiktinai arba turėdamas savininko leidimą ieškoti lobio, gauna vieną ketvirtadalį lobio, o kiti trys ketvirtadaliai tenka žemės ar kito daikto, kuriame buvo rastas lobis, savininkui, jeigu jie nesusitarė kitaip. Susitarimas turi būti rašytinis.

Vartotojo teisės į tinkamos kokybės prekes ar paslaugas

Visi produktai (gaminiai) ir paslaugos turi atitikti **kokybės** bei **saugumo** reikalavimus, kurių nesilaikant galimi vartotojų teisių pažeidimai, už kuriuos prekių gamintojai, platintojai ir paslaugų teikėjai privalo atsakyti teisės aktų nustatyta tvarka.

Daiktų kokybės garantija

Garantija – be papildomo mokesčio teikiamas prekės pardavėjo ar gamintojo įsipareigojimas vartotojui **atlyginti sumokėtą sumą** ar **pakeisti, pataisyti** prekes, jei *jos neatitinka kokybės rodiklių, nurodytų prekės garantiniame dokumente ar prekės reklamoje*

Daiktų kokybės garantijos rūšys: 1) **komercinė** (suteikia gamintojas ar pardavėjas); 2) **teisinė** (reglamentuojama įstatymiskai). Atmink, kad garantija pradedama skaičiuoti nuo prekės perdavimo momento.

Nori sužinoti kokias turi teises, įsigijęs netinkamos kokybės prekę?

Susipažink su CK 6.363 straipsniu

Pirkėjas **neturi teisės nutraukti sutarties**, jeigu **daikto trūkumas yra mažareikšmis**.

Kas yra mažareikšmis trūkumas yra vertinamojo pobūdžio klausimas.

Pirkėjui nutraukus sutartį dėl daikto netinkamos kokybės, pardavėjas privalo grąžinti sumokėtą kainą.

Netinkamos kokybės daikto grąžinimo išlaidos tenka pardavėjui.

Pardavėjas, grąžindamas pirkėjui sumokėtą kainą, neturi teisės iš jos išskaičiuoti sumą, kuria sumažėjo daikto vertė dėl jo naudojimo ar daikto išvaizdos praradimo arba dėl kitokių aplinkybių.

Norėdamas pakeisti ar grąžinti prekę, pirkėjas pirmiausia turi kreiptis į pardavėją ir jam turi pateikti **raštišką prašymą**, kuriame būtų nurodyti prekės trūkumai ir pasirinktas vienas teisėtas reikalavimas.

Prie prašymo pridedamas **kasos aparato kvitas** arba **pirkimo–pardavimo kvitas**, arba **(!!) kitas** prekės pirkimą–pardavimą iš šio pardavėjo patvirtinantis dokumentas (PVM sąskaita faktūra, sąskaita faktūra, mokėjimo kortelės sąskaitos išrašas, mokėjimo kortelės skaitytuvo čekis ir kt.).

Jei pirkėjas **nepateikia** kasos aparato kvito arba kito nustatyta tvarka išduodamo prekės pirkimą ir pardavimą iš šio pardavėjo patvirtinančio dokumento, prekę keičiama ar kiti teisėti pirkėjo reikalavimai vykdomi **tik pardavėjui sutikus**.

Kai verslininkas pažeidžia vartotojo teises, vartotojas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į **vartotojų teises ginančias institucijas** (pvz., Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą) **ar teismą**.

O jei prekės kokybė tinkama, bet vartotojas apsigalvojo...?

Atkreipti dėmesį į CK 6.362 str.

Ar žinai, kad Mažmeninės prekybos taisyklės numato negražinamų prekių sąrašą? Susipažink su juo

O jei į apyvartą išleistas geresnis produktas?

Atkreipti dėmesį į 6.294 str.

Vartotojo teisės, įsigijus netinkamos kokybės maisto prekę, įgyvendinimas

Netinkamos kokybės maisto prekę nusipirkęs vartotojas savo pasirinkimu turi teisę reikalauti, kad:

- prekę būtų pakeista į tokia pat tinkamos kokybės prekę arba
- grąžinti prekę pardavėjui ir reikalauti grąžinti už prekę sumokėtus pinigus.

Netinkamos kokybės maisto prekės keičiamos ar grąžinamos prekės pirkimo vietoje ar kitoje pardavėjo nurodytoje, pirkėjui patogioje vietoje.

Kaip gali būti sudaromos vartojimo sutartys?

1. Prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartis.

Galimos sutarties sudarymo vietos?

Parduotuvė, laikina prekybos vieta prie jūros, prekystalis mugėje.

2. Ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartis.

Galimos sutarties sudarymo vietos?

Vartotojo namai, darbo vieta, prekiautojo surengtas pristatymas.

3. Nuotolinės prekybos sutartis

Kaip sudaroma tokia sutartis?

Telefonu, internetu.

Ar žinai, kad įsigijęs prekę internetu turi teisę per 14 dienų ją gražinti?

Ar žinai, kad internetu užsakytos prekės, jeigu nesusitarta kitaip, turi būti pristatomos per 30 dienų nuo užsakymo dienos?

Susipažink su CK 6.359 straipsniu

Nori sužinoti kokių dar turi teisių, įsigijęs prekę internetu?

Susipažink su CK 6.228¹⁰ 6.228¹¹ straipsniais

Nori daugiau sužinoti apie savo kaip vartotojo teises?

Susipažink su CK 6.228⁶, 6.228¹³, 6.228¹⁴, 6.228¹⁶ straipsniais

